

KÖRNYEZETBIZTONSÁGI- KATASZTRÓFAIGAZGATÁS

**A téma aktualitása, helye, szerepe
a védelmi rendszerekben**

**Prof. Dr. Bukovics István DSc, ny. t.ú. mk. vezérőrnagy
tanszékvezető egyetemi tanár**

A Földet és az emberiséget veszélyeztető kihívások

- A Föld energia és nyersanyagkincse
- A víz
- A talaj
- A Föld és az élet
- Éghajlatváltozás
- Természeti katasztrófák
- Föld és egészség
- A Föld mélye
- Óriás városok
- Óceánok

Megatrendek

Tíz trend, ami meghatározhatja a jövő üzletét

1. Klímaváltozás – évi 1-5 %-os veszteség, ha gyorsan és hatékonyan intézkednek.
2. Energia, olaj – nagy a bizonytalanság, hiány.
3. Nyersanyag hiány – verseny, hiány, pótlások kiaknázása.
4. Édesvíz – 2030-ra 40 %-kal több az igény, mint a lehetőség.
5. Népeség növekedés – 2030-ra várható 8-8,5 milliárd lakos.
6. Jólét – 10-100 USA dollár közötti jövedelmű lakosság 127 %-kal növekszik.
7. Városiasodás – ma már több ember él városban, mint azon kívül, és ez dinamikusan folytatódik.
8. Élelmiszerbiztonság – 2030-ra 100 %-os élelmiszer emelkedés várható oly módon, hogy ma már egy milliárd ember kritikusan alultáplált.
9. Ökoszisztémák pusztulása.
10. Erdőirtás – 2030-ra 13-15 %-os csökkenés, faipar és kapcsolódó területek kockázatai.

Védelmi rendszerek csoportosítása

- katonai
- rendészeti
- környezetbiztonsági

A környezetbiztonság és a katasztrófavédelem helye, szerepe

- Közigazgatás
- Vállalkozói, gazdálkodói szféra
- Egyéni, magán szféra
- Karitatív szervek
- Politikai szféra

A biztonság fogalmi változásai

A biztonság katonai vonatkozásai;

A biztonság gazdasági és természeti dimenziói;

A biztonság, mint egyensúly;

A biztonság, mint szolgáltatás;

A biztonság, mint szükséglet.

Biztonság

Etikai és/vagy logikai kérdés

A biztonság, mint jó.

- erkölcsi jó
- gyönyörködtető jó
- hasznos jó

A biztonság, mint igaz.

Az emberi lét nem a fogyasztás.

Fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés fogalma

Az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága által kiadott „Közös jövőnk” című jelentés:

Az emberiségnek meg van az a képessége arra, hogy a fejlődést harmonikussá tegye, vagyis biztosítani tudja a jelen igények kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségeit saját igényei kielégítésére:

Fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés fogalma

- A fenntartható fejlődés mint három lábú szék: környezet, gazdaság, szociálpolitika;
- Igény, szükséglet;
- A harmonikus fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségeitől;
- Need igény, szükséglet (want);
- A jövő generációk iránt érzett felelősség, intergenerációs szolidaritás;

Fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés fogalma

- A fenntartható fejlődés a folytonos szociális jólét elérése, anélkül, hogy az ökológiai eltartó képességet meghaladó módon növekednénk (Herman Daly);
- Eltartó képesség;
- A fenntarthatóság, mint kulturális kérdés;
- Fejlődés, jobbra válni;
- Növekedés, nagyobbak lenni;
- A fejlődés, mint a rendszerek semleges tulajdonsága, kölcsönhatása;
- A fejlődés és a hiba, a hiba leküzdése;
- A fenntartható fejlődés, mint rendszerszemlélet.

A fenntartható fejlődés

Világ Tudományos Akadémiái: A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzéssel egyidejűleg.

A fenntartható biztonság

Reziliencia: Rugalmas alkalmazkodás, egy rendszer azon képessége, hogy az alapvető funkcióit tekintve képes stabil maradni változó külső körülmények között.

Egy rendszer azon képessége, hogy túrni képes megzavarását anélkül, hogy minőségileg új állapotba kerülne eközben. Fölhasználva ehhez ellenőrző,- javító mechanizmusait, mintegy újjáépítve önmagát.

Veszélyek

A veszély, mely magában hordozza a katasztrófa bekövetkezését.

* Hagyományos

** Új kihívások

- kritikus infrastruktúrák
- nemzetközi terrorizmus
- globális klímaváltozás

Kritikus infrastruktúra fogalma

Kritikus infrastruktúrák alatt olyan, egymással összekapcsolódó, interaktív és egymástól kölcsönösen függésben lévő infrastruktúra elemek, létesítmények, szolgáltatások, rendszerek és folyamatok hálózatát értjük, amelyek az ország működése szempontjából létfontosságúak, és érdemi szerepük van egy társadalmilag elvárt minimális szintű jogbiztonság, közbiztonság, nemzetbiztonság, gazdasági működőképesség, közegészségügyi és környezeti állapot fenntartásában.

2080/2008(VI.30.) Korm.hat. A Kritikus infrastruktúra védelem nemzeti programjáról

2012. évi CLXVI. Törvény, a létfontosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről.

Kritikus infrastruktúra védelme

A kritikus infrastruktúra problematikáját a tanulmányok többsége jogi, igazgatási, szervezési kérdésként kezeli.

Álláspontom szerint egyelőre nem tartunk itt, a kérdések döntő része nincs tudományosan tisztázva, nem értjük mélységében a rendszert.

Kritikus infrastruktúrák azonosítása

EU szektorok

- Energia
- Információs és kommunikációs technológiák
- Víz
- Élelmiszer
- Egészségügy
- Pénzügy
- Közbiztonság
- Polgári adminisztráció
- Szállítás
- Vegyipar, nukleáris ipar-
- Űr kutatás

Magyar szektorok

- Energia 3 alágazattal
- Infokom 9 alágazattal
- Víz 5 alágazattal
- Élelmiszer 2 alágazattal
- Egészségügy 5 alágazattal
- Pénzügy 2 alágazattal
- Ipar 7 alágazattal
- Jogrend - kormányzat 3 alágazattal

Terrorizmus

Definíció

Nemzeti és nemzetközi szintek

Asszimetria

Új jelenségek:

- home-ground terrorizmus
- az iszlám és az állam
- internet

A klímaváltozás hatásai

Ok → természetes folyamat és/vagy emberi tevékenység

Következmények → extrémítások
(hőmérséklet, szél, csapadék és ezek kombinációi)

Hosszú távú hatások – nincs történelmi tapasztalat

Rövid távú, lokális hatások – hirtelen lezúduló csapadék, villámárvíz, ár- és belvíz, hőhullám, járványok, élelmiszerellátás, klímamigráció, tengerszint emelkedés, stb.

Globális klímaváltozás

- A klímaváltozás durvább, mint gondoltuk, 2012. Doha – Kioto meghosszabbítása 2020-ig, 2-2,5 celsius fokos átlaghőmérséklet emelkedés,
- 2013. Lengyelország, foszilis nagyhatalom;
- Hőséghullám, szárazság – napi középhőmérséklet nagyobb, mint 25 celsius fok, 10-25 nappal növekszik;
- Északi-déli sark olvadása, vízszintemelkedés, hűtőhatás, majd fordulat.
- A föld jégkészletének csökkenése:
 - 1993. – 2-4 mm-es tengerszint emelkedés;
 - 2100. - 1 méteres tengerszint emelkedés, 200 millió ember kitelepítése;

Klíímaváltozás és biztonság

A klímaváltozásnak ma két , jól elhatárolható feladata van:

- Az emberi tevékenység megváltoztatásával a káros kibocsátások és hatások csökkentése,
- A klímaváltozás nemkívánatos hatásaival szembeni védekezés, alkalmazkodási stratégiák kidolgozása és működtetése.

Szkeptikusok

- A klíma mindig változik, kell-e, tudjuk-e, szabad-e egy bizonyos állapotban befagyasztani?
- Nem bizonyítottak a változás okai, emberi, a Föld ciklikussága, vagy mindkettő együttesen.
- A NÉS súlytalanná válása, Éghajlatvédelmi törvény megakadása, cselekvési programok hiánya, ellentmondások szakmai koncepciókkal, széndioxid kvóta anomáliái.

Válaszok az új kihívásokra

- Tudományos kutatás,
- Stratégiai tervezés, vezetés,
- Modern menedzsment módszerek alkalmazása,
- Kríziskommunikáció, lakosságfelkészítés.

Paradigmafogalom

A Kuhn féle paradigma fogalom általánosítása.

- Jelenség, módszer, elmélet, modell, relevancia fogalom, kompetencia fogalom, értékismérv.

Relevancia fogalom, amelynek alapján eldönthető, hogy az illető tudomány, mely és milyen jelenségeket, kérdéseket tart saját szempontjából vizsgálatra érdemesnek.

A kritikus infrastruktúra vs az infrastruktúra kritikussága.

Katasztrófa, katasztrófaelmélet

A katasztrófaelmélet azokat a jelenségeket tanulmányozza és osztályozza, amelyek viselkedésében a körülmények kis megváltozása meglepően nagy változást vált ki. Olyan elmélet, amely a bekövetkezett változásokat nem természetes fejlődéssel, hanem valamely váratlan és gyökeres fordulattal magyarázza. A közigazgatásban gyakori , hogy nincs meg a tér –idő folytonossága, ezért alkalmas vizsgálatára a katasztrófaelmélet.

Káosz elmélet

Olyan nem lineáris dinamikai rendszerekkel foglalkozik, amelyek viselkedése az őket meghatározó determinisztikus törvényszerűségek ellenére sem jelezhető hosszú időre előre.

Determinisztikus, meghatározottság, szükségszerűség elve, az események és jelenségek szükségszerű összefüggését és okozati meghatározottságát valló felfogás.

Magyarország alaptörvénye a tudományról

- X. Cikk (2). Tudományos igazság kérdésében az Állam nem jogosult dönteni, tudományos kutatások értékelésére kizárólag a tudomány művelői jogosultak.
- XXVI. Cikk. Az Állam-a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében – törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek alkalmazására.

KÖRNYEZETBIZTONSÁGI - KATASZTRÓFAIGAZGATÁS

**A környezetbiztonság, katasztrófavédelem
fogalmi rendszere, típusok**

**Prof. Dr. Bukovics István DSc, ny. t.ú. mk. vezérőrnagy
tanszékvezető egyetemi tanár**

Definíciós elvárás

A fejlett tudományokban valamely fogalmat nem csak és sokszor nem elsősorban azért definiálunk, hogy meghatározzuk a jelentését, hiszen azzal gyakran intuíciók alapján többé-kevésbé tisztában vagyunk, hanem azért, hogy érvényes következtetéseket vonjunk le belőle.

Jogszabályok alapján

2011. évi CXXVIII.törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2. Értelmező rendelkezések

3. §.

234/2011.(XI.10.) Kormányrendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII.

Törvény végrehajtásáról

Általános rendelkezések

1.Értelmező rendelkezések

Alapelvek és indokok

Alapelvek

- Állami feladat, állami szerepvállalás növekedése;
- Koncentráció, önkormányzati szerep, hatáskör csökkentése;
- Egyszemélyi feladat és hatáskör, irányítási jogosítvány erősítése;
- Erők eszközök átcsoportosítási lehetőségei;
- A szabályozás módja, részletes és szigorodó szankciók;
- A szolgáltatás térítésmentes, néhány kivétellel;
- Együttműködési kötelezettség;
- Jelzési kötelezettség bővítése.

Indokok

- Növekedtek a katasztrófák száma;
- Összetettebbé és ellenőrizhetetlenebbé váltak a veszélyforrások;
- Egyszerre különböző fajtájú és szintű beavatkozások szükségesek.

Környezetbiztonság fogalma

Környezetbiztonság a biztonságos környezetet fenyegető veszélyek abszolút hiánya, továbbá a veszélyeztető tényezők térben és időben meghatározható olyan alacsony energiaszintje, helyzete és egyéb paraméterei, amelyek még a visszafordíthatatlan állapot bekövetkezése előtt lehetőséget biztosítanak az adott kor társadalmi, gazdasági fejlettségének megfelelő eszközrendszerek hatékony alkalmazására, a kedvezőtlen folyamatok megállítása érdekében.

Rachel Carson (1907-1964) Néma tavasz – 1962.

Irodalmi formában kondítja meg a vészharangot.

A katasztrófa fogalma

Görög, jelentése: fordulat, pusztulás, megsemmisülés, csapás, megrázó, hirtelen esemény

Magyar Értelmező Kéziszótár: nagyarányú szerencsétlenség, sorscsapás

A katasztrófa fogalma

1974. Venezuelai Nemzetközi Konferencia:

katasztrófafogalom közé sorolják az elemi csapásokat, fegyveres konfliktusokat, ipari katasztrófákat, járványokat

1974. Genf:

a katasztrófa általános jellemzője, hogy az emberi életet és javakat, valamint az infrastruktúrákat váratlanul, vagy többé-kevésbé előre-jelezhetően, tömeges és komplex módon veszélyeztetik.

NSZK Biztonságpolitikai Szótár:

a biztonság olyan állapot, amelyben az egyéneket csoportokat és államokat veszélyek nem fenyegetik, illetve azoktól védettnek érzik magukat; vagyis amennyiben biztosak, hogy jövőjüket saját elképzeléseik szerint alakítják. Ha nem, az a katasztrófa.

A katasztrófa fogalma

1996. évi XXXVII. törvény a polgári védelemről:

a katasztrófa olyan történés, amely számos ember életét vagy egészségét, a lakosság jelentős dologi értékeit, alapvető ellátását, avagy a környezet veszélyezteti vagy károsítja oly mértékben, hogy az elhárítására és leküzdésére hatóságok, intézmények és szervezetek együttműködése szükséges.

A katasztrófa fogalma

2011. évi CXXVIII.törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

2. Értelmező rendelkezések

3. §. 5. Katasztrófa

A veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetve e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot, vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi érdekeiket, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket oly módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt működési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt működését, illetve nemzetközi segítség igénybe vételét igényli.

A katasztrófa-fogalom elemzése

A fogalom statikus és dinamikus elemei

- Veszélyeztető, károsító állapot, helyzet
- Meghaladja a normál időszaki védekezés lehetőségeit.
- Összehangolt együttműködést igényel.
- Különleges intézkedés bevezetése.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

Magyarország alaptörvénye: a különleges jogrend.

A rendkívüli állapotra és a szükségállapotra vonatkozó közös szabályok.

48. Cikk (1) az Országgyűlés:

a.) Hadiállapot kinyilvánítása, vagy idegen hatalom fegyveres támadásának közvetlen veszélye (háborús veszély) esetén kihirdeti a rendkívüli állapotot és Honvédelmi Tanácsot hoz létre;

b.) A törvényes rend megdöntésére vagy a hatalom kizárólagos megszerzésére irányuló fegyveres cselekmények, továbbá az élet-és vagyonbiztonságot tömeges méretekben veszélyeztető, fegyveres, vagy felfegyverkezve elkövetett súlyos, vagy erőszakos cselekmények esetén szükségállapotot hirdet ki.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

A megelőző védelmi helyzet 51. cikk: az Országgyűlés külső fegyveres támadás, veszély esetén, vagy szövetségi kötelezettség teljesítése érdekében meghatározott időre kihirdeti a megelőző védelmi helyzetet és ezzel egyidejűleg felhatalmazza a Kormányt sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedések bevezetésére.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

A váratlan támadás 52. cikk: A Kormány külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése esetén a támadás elhárítására, Magyarország területének a honi és szövetséges légvédelmi és repülő készülségi erőkkel való oltalmazására, a törvényes rend, az élet- és vagyonbiztonság, a közrend és a közbiztonság védelme érdekében – szükség esetén a Köztársasági Elnök által jóváhagyott fegyveres védelmi terv szerint – a szükségállapot vagy a rendkívüli állapot kihirdetésére vonatkozó döntésig a támadással arányos és arra felkészített erőkkel azonnal intézkedni köteleles.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

A veszélyhelyzet 53. cikk:

- (1) A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemcsapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be.
- (2) A Kormány a veszélyhelyzetben rendeletet alkothat, amellyel - sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – egyes törvények alkalmazását felfüggesztheti, törvényi rendelkezésektől eltérhet, valamint egyéb rendkívüli intézkedéseket hozhat.

(3) A Kormány a (2) bekezdés szerinti rendelete 15 napig marad hatályba, kivéve, ha a Kormány – az Országgyűlés felhatalmazása alapján – a rendelet hatályát meghosszabbítja.

(4) A Kormány rendelete a veszélyhelyzet megszűnésével hatályát veszti.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

Alkotmányos jogok

Emberi jogok, állampolgári jogok

Gazdasági rendszerhez kötődő jogok,
politikai rendszerhez kötődő jogok

Egyéni jogok, kollektív jogok

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

A különleges jogrendre vonatkozó közös szabályok 54. cikk:

(1) Különleges jogrendben az alapvető jogok gyakorlása – a II. és III. cikkben, valamint a XXVIII. Cikk (2) – (6) bekezdésekben megállapított alapvető jogok kivételével – felfüggeszthető, vagy az I. cikk (3) bekezdése szerinti mértéken túl korlátozható.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

Szabadság és felelősség

II. cikk. Az emberi méltóság sérthetetlen, minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

III. cikk.

- (1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani.
- (2) Tilos emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi, vagy tudományos kísérletet végezni.
- (3) Tilos az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat, az emberi test és testrészek haszonszerzési célú felhasználása, valamint az emberi egyedmásolás.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

28. Cikk

- (2) Senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.
- (3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.
- (4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely a az elkövetés idején a magyar jog, vagy – nemzetközi szerződés, illetve az EU jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.
- (5) A (4) bekezdés nem zárja ki valamely személy büntetőeljárás alá vonását és elítélését olyan cselekményért, amely elkövetése idején a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai szerint bűncselekmény volt.
- (6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével, senki nem vonható büntetőeljárás alá és nem ítéltető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon, vagy – nemzetközi szerződés, illetve EU jogi aktusa által meghatározott körben más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették, vagy elítélték.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

Szabadság és felelősség I-XXXI. Cikk

Szakterületi kiemelések:

I. Cikk

- (1) Az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az Állam elsőrendű kötelezettsége.
- (2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

XIII. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

XX. Cikk

- (1) Mindenkinek joga van a testi és a lelki egészséghez.

XXI. Cikk.

- (1) Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

Különleges intézkedések, rendkívüli jogrendek

XXVII. Cikk

(1) Mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén, joga van a szabad mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához.

XXXI. Cikk

(5) Magyarországi lakhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – polgári védelmi kötelezettség írható elő.

(6) Honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében - sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – mindenki gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhető.

Katasztrófa veszély

Kat. véd. Törvény 3. §.

9. pont: **Katasztrófaveszély** olyan folyamat, vagy állapot, amelynek következményeként okszerűen lehet számolni a katasztrófa bekövetkezésének valószínűségével és amely ezáltal veszélyezteti az emberi egészséget, környezetet, az élet- és vagyonbiztonságot.
10. pont: **Katasztrófaveszélyes tevékenység** olyan emberi cselekvés vagy mulasztás, amely katasztrófát, vagy annak közvetlen veszélyét idézheti elő.
11. pont: **Kockázat** egy adott területen, adott időtartamon belül, vagy meghatározott körülmények között jelentkező egészség illetve környezetkárosító hatás valószínűsége.

V. fejezet: A katasztrófa veszély és a veszélyhelyzet .19. A katasztrófa veszély

43.§. (1) A 3. §. 9. pontjában meghatározott katasztrófa veszély esetén a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi vezetője, a katasztrófavédelmi feladatok ellátása keretében – a felelős miniszter által előzetesen jóváhagyott központi veszély elhárítási terv szerint – azonnal intézkedik az emberi élet, a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak, a kritikus infrastruktúrák védelme, a lakosság alapvető ellátásának biztosítása, valamint a katasztrófa következményeinek lehető legkisebbre csökkentése érdekében.

Katasztrófa-típusok

- Eredet szerint:
 - természeti és civilizációs
- Ok-okozati
- Hely és kiterjedés szerint
- Hatáserősség és intenzitás szerint
- Tér-és időkoordináta szerint
- Egyéb csoportosítás
 - közjóléti, közrendi, nemzetközi, háborús veszélyhelyzet
 - mesterséges, természeti, szociológiai katasztrófa

Katasztrófa veszély – katasztrófa típusok

20. A veszélyhelyzet 44.§. A veszélyhelyzet az Alaptörvény 53. cikkében meghatározott olyan helyzet, amelyet különösen a következő események válhatnak ki:
- a.) Elemi csapások, természeti eredetű veszélyek, különösen:
 - aa.) Árvízvédekezés során, ha az előrejelzések szerint az áradó víz az addig észlelt legmagasabb vízállást megközelíti és további jelentős áradás várható, vagy elháríthatatlan jégtorlasz keletkezett, vagy töltés szakadás veszélye fenyeget,
 - ab.) Belvízvédekezés során, ha a belvíz lakott területeket, ipari területeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és a veszélyeztetés olyan mértékű, hogy a kár megelőzése, az újabb elöntések elhárítása meghaladja az erre rendelt szervezetek védekezési lehetőségeit,
 - ac.) Több napon keresztül tartó kiterjedő, folyamatos, intenzív, megmaradó hóesés vagy hófúvás,
 - ad.) Más szélsőséges időjárás következtében az emberek életét, anyagi javait a lakosság alapvető ellátását veszélyeztető helyzet következik be,
 - ae.) Földtani veszélyforrások.

Katasztrófa veszély – katasztrófa típusok

- b.) Ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek, különösen:
 - ba.) A veszélyes anyagokkal és hulladékokkal történő tevékenység során a szabadba kerülő anyag az emberi életet, egészséget, továbbá a környezetet tömeges méretekben és súlyosan veszélyezteti,
 - bb.) Nem tervezett radioaktív kiszóródás és egyéb sugárterhelés, amely a biztonságot kedvezőtlenül befolyásolja és a lakosság nem tervezett sugárterhelését idézi elő.

Katasztrófa veszély – katasztrófa típusok

c.) Egyéb eredetű veszélyek, különösen:

ca.) Tömeges megbetegedést okozó humánjárvány, vagy járványveszély, valamint állatjárvány,

cb.) Ivóvíz célú vízkivétellel érintett felszíni és felszín alatti vizek haváriaszerű szennyezése,

cc.) Bármely okból létrejövő olyan mértékű légszennyezettség, amely a külön jogszabályban meghatározott riasztási küszöbértéket meghaladja,

cd.) A kritikus infrastruktúrák olyan mértékű működési zavara, melynek következtében a lakosság alapvető ellátása több napon keresztül, vagy több megyét érintően akadályozott.

A katasztrófa veszély és a veszélyhelyzet

- 21. pont.: A Kormány rendkívüli intézkedési veszélyhelyzet esetén.
- 22.pont.: A veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályok.
- 23. pont.: Veszélyhelyzetben a Kormány rendeletével bevezethető rendkívüli szabályok.
- 24.pont.: Veszélyhelyzetben a Kormány rendeleti felhatalmazása alapján alkalmazható rendkívüli intézkedések.

21. A Kormány rendkívüli intézkedései veszélyhelyzet esetén

- A Kormány rendeleti intézkedéseket vezethet be;
- Ezek műsorszórón is kihirdethetők (akár nap, óra időpontokkal)

22. Veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályok

- Miniszteri biztos kinevezése;
- Miniszteri biztos feladat és hatásköre;
- A hivatásos kat.véd. Szerv vezetőjének irányítási hatásköre;
- Egyszemélyi vezetés korlátokkal;
- Önkéntesek bevonása.

23. Veszélyhelyzetben a Kormány rendeletével bevezethető rendkívüli szabályok

- Eltérés az államháztartási szabályoktól;
- Rendeleti szabályozás az államigazgatási feladatokra;
- Szerződéskötési kötelezettség szabályozása;
- Gazdálkodók állami felügyelet alá vonása;
- Kártalanítás.

24. Veszélyhelyzetben a Kormány rendeleti felhatalmazása alapján alkalmazható rendkívüli intézkedések

- A közlekedés korlátozása, javító kapacitások felhasználása;
- Nyilvános helyen való tartózkodás, gyűlések, rendezvények korlátozása;
- Vagyontárgyak elszállítása;
- Ideiglenes polgári védelmi szolgálat ellátása;
- Járművek, műszaki eszközök igénybevétele;
- Ingatlan igénybevétele, elbontása.

KATASZTRÓFAIGAZGATÁS

Katasztrófavédelmi feladatok

Prof. Dr. Bukovics István DSc, ny. t.ú. mk. vezérőrnagy
tanszékvezető egyetemi tanár

Magyarország veszélyeztetettsége

234/2011.(XI.10.) Korm. Rendelet. A Katasztrófavédelmi Szabályzat. V. fejezet.

A települések katasztrófavédelmi besorolásának szabályai és a védelmi követelmények.

16.pont.: A Katasztrófavédelmi besorolási eljárás 21. §.

- (1) Az ország településeit az adott település vonatkozásában lefolytatott kockázatbecslési eljárás eredményeként katasztrófavédelmi osztályokba kell sorolni.
- (5) A besorolási osztályokra vonatkozó szabályokat és az egyes osztályokhoz tartozó elégséges védelmi szint követelményeit a 2-es melléklet tartalmazza.

Települések besorolása

A besorolás kockázatbecslés alapján

- I. osztály:

- Atomerőmű 3 km-es, kutatóreaktor 1 km-es körzete;
- Seveso besorolású és külső védelmi tervre kötelezettek;
- 2-es melléklet szerinti I. osztály;
- Egymásra gyakorolt együttes hatású veszélyek elleni védelme érdekében.

- II. osztály:

- Atomerőmű 3-30 km-es körzete;
- Seveso besorolású és külső védelmi tervre nem kötelezettek;
- 2-es melléklet szerinti II. osztály;

- III. osztály:

- Seveso hatálya alá nem tartozó veszélyes anyagok környezetbe kerülése esetén;
- 2-es melléklet szerinti III.,. Osztály.

A veszélyeztető hatások és az elégséges védelmi szint követelményei

Veszélyeztető hatások:

- 1.) Elemi csapások, természeti eredetű veszélyek,
- 2.) Ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek,
- 3.) Egyéb eredetű veszélyek,
- 4.) Kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos kockázatok.

Az egyes katasztrófavédelmi osztályok meghatározása a kockázati mátrix útján

A bekövetkezési gyakoriság besorolási elve, statisztikai és történeti adatok alapján: ritka, nem gyakori, gyakori, nagyon gyakori.

Veszélyeztető hatások szintje: nagyon súlyos, súlyos, nem súlyos, alacsony mértékű.

Elégséges védelmi szint: riasztás, lakosság védelmi módszer, felkészítés, védekezés, induló katasztrófavédelmi készlet – I,II,III osztályra vonatkozólag.

A bekövetkezési gyakoriság besorolási elve statisztikai és történeti adatok alapján

- Ritka: az elkövetkező néhány évben (tíz év) nem valószínű, hogy bekövetkezik;
- Nem gyakori: bekövetkezhet, de nem valószínű, hogy néhány (öt év) éven belül;
- Gyakori: valószínű, hogy bekövetkezik néhány (három) éven belül;
- Nagyon gyakori: nagyon valószínű, hogy bekövetkezik, egy éven belül minimum egy alkalommal, vagy többször.

A veszélyeztető hatások szintje

- Nagyon súlyos: halálos áldozatokkal járó, vagy visszafordíthatatlan környezetkárosodást előidéző, illetve súlyos anyagi következményeket okozó esemény;
- Súlyos: súlyos sérüléseket okozó, vagy visszafordítható környezetkárosodást előidéző, illetve anyagi károkkal is járó esemény;
- Nem súlyos: enyhébb sérüléseket okozó, a környezetkárosodást nem előidéző, illetve nem jelentős anyagi károkkal járó esemény;
- Alacsony mértékű: nem jár orvosi segítséget igénylő sérüléssel, illetve nincs anyagi következménye.

Az egyes katasztrófavédelmi osztályok meghatározása kockázati mátrixok útján

Hatás	Bekövetkezési gyakoriság			
	Ritka	Nem gyakori	Gyakori	Nagyon gyakori
Nagyon súlyos	II. osztály	II. osztály	I. osztály	I. osztály
Súlyos	III. osztály	II. osztály	II. osztály	I. osztály
Nem súlyos	III. osztály	III. osztály	II. osztály	II. osztály
Alacsony mértékű	III. osztály	III. osztály	III. osztály	III. osztály

Katasztrófavédelmi feladatok

- Megelőzés
- Védekezés, elhárítás
- Rehabilitáció

Megelőzés

Minden olyan tevékenység, vagy előírás alkalmazása, amely a katasztrófát előidéző okokat megszünteti, vagy minimálisra csökkenti, a károsító hatás valószínűségét a lehető legkisebbre korlátozza.

Megelőzés megvalósulása

- Műszaki, jogi, szervezési intézkedések, hogy ne következzen be a nem kívánt esemény vagy állapot
- Műszaki, jogi, szervezési intézkedések, hogy az állapot vagy esemény káros következményeit csökkentse
- Az eredményes védekezés, elhárítás feltételeinek biztosítása

A megelőzés alkalmazott módszerei

Létesítés időszakában → szakhatósági,
hatósági eljárások lefolytatása

Használat időszakában → szervezeti és
hatósági felügyelet

Folyamatosan → tervezés, felkészülés,
oktatás, továbbképzés

Veszélyelhárítási tervezés

A veszélyelhárítási tervezés célja, hogy a Kat.Tv. 44.§-ában felsorolt természeti, civilizációs és egyéb eredetű veszélyekre a kockázatok azonosítása, elemzése és értelmezése alapján egységes okmányrendszerbe foglalja a katasztrófavédelmi feladatok és intézkedések rendjét, végrehajtását, az azt biztosító személyi, anyagi és technikai eszközök hozzárendelésével.

A veszélyelhárítási tervezés szintjei: települési (polgármester), munkahelyi(gazdálkodási szerv), a hivatásos katasztrófavédelmi szerv helyi szervének összesített terve, területi (illetékes hivatásos kat.véd. Szerv helyi szerve), központi veszélyelhárítási terv (hivatásos kat.véd. Szerv központi szervének vezetője).

Védekezés, elhárítás

A katasztrófa okával való foglalkozás

A katasztrófa következményeinek kezelése

Lakosságvédelem

A lakosság védelmének alapvető módszerei a helyi és a távolsági védelem.

- A helyi védelem az elzárkózás, a veszélyeztető hatás elleni védelemre alkalmas, illetve alkalmassá tett helyen.
- A távolsági védelem a lakosság veszélyeztetett területről történő kimenekítése, illetve kitelepítése, valamint befogadó helyen történő átmeneti jellegű elhelyezése.

Lakosságvédelem

Megelőzés, valamint katasztrófaveszély, illetve veszélyhelyzet során a veszélyeztető hatás és a várható következmények szempontjából – az ember élet védelmének elsőbbségével – alkalmazandó lakosságvédelmi módszer első helyen a helyi védelem.

Lakossági védekezés

Az egyéni védőeszköz ellátás.

A kitelepítés, a befogadás és a visszatelepítés elrendelése.

A kitelepítés végrehajtása.

Kimenekítés.

A befogadás szabályai.

A befogadással kapcsolatos feladatok.

A visszatelepítés szabályai.

A közrend, közbiztonság fenntartása.

30. Az egyéni védőeszköz-ellátás

- Káros hatások ellen védőeszközt, atomerőmű 30 km-es körzetében jódprofilaxist is kell alkalmazni;
- A beavatkozást végzők számára a védőeszközökről jogszabály rendelkezik.

31. A Kitelepítés, a befogadás és a visszatelepítés elrendelése

A kitelepítés és a befogadás elrendelésére jogosult:

- Veszélyhelyzetben, a Kormány felhatalmazása alapján: a polgármester, a hivatásos kat.véd. szerv területi szervének vezetője által kijelölt személy, megyei fővárosi bizottság elnöke.
- Halasztást nem tűrő esetben: a polgármester, a megyei fővárosi védelmi bizottság elnöke.

A visszatelepítés elrendelésére a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke jogosult.

A kitelepítés elrendelése írásban, kihirdetése a rendelkezésre álló lehetőségek alkalmazásával.

31. A Kitelepítés, a befogadás és a visszatelepítés elrendelése

A kitelepítési felhívás tartalmazza:

- A kijelölt gyülekezési helyet és időpontot;
- A kijelölt befogadó helyet;
- Saját járművel megoldott távozási lehetőséget és bejelentési kötelezettséget;
- Szállítási lehetőségeket, az elrendelt korlátozásokat;
- Szükséges okmányokat;
- Hátrahagyott javakkal kapcsolatos tennivalót;
- A várható kitelepítés időtartamát;
- Kitelepítéssel kapcsolatos további tájékoztatást adó szerv, személy megnevezését.

32. Kitelepítés végrehajtása

A kitelepítés végrehajtásának szempontjai:

- A családi és közösségi életviszonyok ne szenvedjenek kárt;
- Figyelemmel a korra, nemre, vagy más tulajdonságokból fakadó igényekre;
- Az érintett lakosság adatainak nyilvántartásba vétele;
- Saját közlekedési eszköz használatának lehetővé tétele, kitelepülő által megválasztott helyre való távozás.

Megyei fővárosi védelmi bizottság elnökének feladata.

Polgármester feladata.

Hivatásos kat.véd. szerv területi szervének feladata.

33. Kimenekítés

Amennyiben nincs mód kitelepítési feladatok végrehajtására, a lakosság védelmét kimenekítéssel kell biztosítani.

A kimenekítésre egyebekben a kitelepítés szabályai az irányadóak.

34. A befogadás szabályai

A befogadó helyvel szemben támasztott követelmények:

- Megfelelő távolság a veszélyeztetett területtől;
- Biztosítja a lakosság számára az alapvető ellátást;

Szükség esetén ki és belépés engedélyhez köthető.

A befogadás végrehajtásának szempontjai:

- Elsősorban befogadói intézményben, vagy személyek elhelyezésére szolgáló épületben, szükség táborhelyen;
- Lehető legkisebb mértékben érintse az érintett lakosság életviszonyait;
- Családtagok lehetőleg ne kerüljenek elválasztásra.

35. A befogadással kapcsolatos feladatok

Megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke.

Helyi védelmi bizottság elnöke.

Polgármester.

A hivatásos kat.véd. szerv központi szerve.

A hivatásos kat.véd. szerv területi szerve.

36. A visszatelepítés szabályai

Szervezett formában kitelepítettek, szervezett formában való visszatelepítés;
Önállóan visszatelepülők regisztrálása.

A visszatelepülés feltételei:

- Egészségügyi helyzet normalizálása, járványveszély megszüntetése;
- Tájékoztatás a szükséges magatartási szabályokról;
- Közművek, közműszolgáltatások helyreállítása;
- Minimális lakhatási feltételek biztosítása;
- Alapellátás biztosítása;
- Ideiglenes fedél nélkül maradtak elhelyezése, ellátása;
- Életveszélyes épületek bontása;
- Közintézmények, iskolai oktatás újraindítása;
- Károk felmérése.

37. A közrend, közbiztonság fenntartása

A terület, intézmények a visszamaradó anyagi és kulturális javak őrzése, védelme a rendőrség feladata, kivéve polgári szerv visszamaradó anyagi javak védelmét, polgári szerv vezetője biztosítja.

A rendőrség:

- Gondoskodik a kárterület lezárásáról, forgalomirányításról, és a tevékenységek rendőri biztosításáról;
- Lezárja a járhatatlan utakat, kijelöli az elkerülő útvonalakat;
- Gondoskodik a helyi rendfenntartásról;
- Ellátja a ki- és bejárás közbiztonsági ellenőrzését;
- Meghatározza a bejárasi útvonalakat;
- Intézkedik a kitelepítést kimenekítést megtagadókkal szemben.

A lakosság riasztása

A lakosság riasztásának és tájékoztatásának módjai.

Bejelentések értékelése után és katasztrófa veszély esetében a felkészülés során, valamint veszélyhelyzet esetében, az emberi élet és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak mentése érdekében a rendelkezésre álló riasztó-, illetve tájékoztató rendszertől függően szöveges közléssel, illetve meghatározott sziréna jelekkel kell jelezni az esemény valószínű bekövetkezését, vagy annak elmúlását, illetve haladéktalanul közölni kell a lakossággal a követendő lakossági magatartásokat.

A lakosság veszélyhelyzeti tájékoztatása

A veszélyhelyzeti tájékoztatás tartalma különösen:

- a.) A katasztrófaveszély, a bekövetkezett esemény, a védekezés, az irányadó magatartási szabályok, a lakosságvédelmi intézkedések, az elrendelt korlátozások, valamint a további tájékoztatói lehetőségek,
- b.) Helyreállítási időszakban az elemi lakhatási feltételek megteremtése, külön döntés szerinti kárenyhítés lehetőségei, valamint a helyreállítás.

A kríziskommunikáció fogalma:

Az a folyamat, amely által a védelmi menedzser a megfelelő időben, tényszerűen és megfelelő formában tájékoztatja az érdekeltek különböző csoportját. (nem PR)

A kríziskommunikáció célja:

A tényleges helyzet - a primér valóság - és a nyilvánosság értékelése - a szekunder valóság - közötti eltérés, az un. kritikus tér csökkentése, azaz az észlelt látszat megfelelő közelségbe kerüljön a valóságos helyzethez.

Ez az a dimenzió, amit a szervezet kialakít a helyzetről.

Kiindulás:

A krízismenedzser egyeztetése arról, hogy melyik célcsoportnak milyen információ szükséges = szakszerű tájékoztatás arról, hogy mi történt, mit tesznek, és ezeknek milyen következményei vannak.

Fontosabb emberi tulajdonságok

- Tudati és tudatalatti összefüggések
 - * védelmi menedzser dilemmája
 - * kis kockázatú események
 - * tagadás folyamata
- Kontextus-hatás
- Lehorgonyzás
- Keretezés
- Fogasztói társadalom torzulása
- Sémákba rendezés

A feladatok szabályozása

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv feladatai.

A polgármester és a gazdálkodó szerv vezetőjének feladatai.

A lakossági riasztórendszerek típusai, jellemzői, karbantartásokra és telepítésekre vonatkozó előírások, ellenőrző és éles próbák rendszere.

Rehabilitáció

Az eredeti vagy azt meghaladó élet- és munkafeltételek biztosítása

- Halaszthatatlan biztonsági intézkedések (áldozatok azonosítása, gondoskodás, stb.)
- Mentéssel összefüggő ideiglenes feladatok
- Alapvető életfeltételek biztosítása (ellátás, ideiglenes elhelyezés, közművek helyreállítása, mentesítés, fertőtlenítés, stb.)

A katasztrófa károsító hatása által érintett területre, valamint a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok

A katasztrófa károsító hatása által érintett területre vonatkozó szabályok.

A helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok.

Kárfelmérés.

Felhasznált pénzeszközök nyilvántartásának ellenőrzése, elszámolása.

60. A katasztrófa károsító hatása által érintett területre vonatkozó szabályok

- Helyszíni művelet irányító kijelölése (indokolt esetben utólagos jóváhagyással is);

A művelet irányító különösen:

- Kezdeményezi a jogszabályban meghatározott rendőri intézkedéseket;
- Engedélyezi a személyek, járművek, technikai eszközök ki- és belépését, illetve ott- tartózkodását a kárhelyen;
- Elrendeli egyéni védőeszköz használatát;
- A humanitárius tevékenységet végzők munkáját koordinálja;
- Engedélyezi a lezárt területre belépni a munkát végzőknek, anyagi javakkal rendelkező személyeket, a sajtó és médiaszolgáltatókat, tudományos kutatókat és az egyéb engedéllyel rendelkezőket. A ki- és belépőkről nyilvántartást vezet és gondoskodik a szükséges mentesítésről.

61. A helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok

Központi költségvetésből a Kormány esetileg határozza meg a helyreállítást és újjáépítést.

A támogatás fő céljai:

- Magántulajdonú lakóingatlanok, elemi lakhatási feltételek biztosítása;
- Közfeladatot ellátó ingatlanok folyamatos munkavégzésének biztosítása;

Egyedi károsultak támogatásával az Önkormányzat:

- Figyelembe veszi a szociális helyzetet és rászorultságot, önerőt, továbbá a helyi szociális ellátásokat szabályzó rendelkezéseket;
- Támogatás a biztosítással nem fedezett részre nyújtható;
- Műszaki és gazdaságossági okok miatt a támogatás új lakásépítésre, lakásvásárlásra is felhasználható;
- A támogatás magában foglalja a kivitelezés, vásárlás járulékos költségeit is;

61. A helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok

A támogatás megállapodás alapján folyósítható.

A megállapodásnak tartalmaznia kell:

- A kárenyhítés módját, mértékét;
- A támogatás összegét és folyósítás időpontját;
- Az ellenőrzési jogosultságok kikötését;
- A felhasználás célját és rendeltetésszerű használatának igazolását;
- Az elszámolási kötelezettséget, módot, határidőt;
- Jelzálogara, elidegenítésre, terhelésre vonatkozó rendelkezéseket,;
- Céltól eltérő felhasználás esetén a visszafizetési kötelezettséget;
- Biztosítási szerződési viszony, szerződéskötési kötelezettség vállalását;
- Lakásvásárlás, építés esetén az önkormányzat tulajdonszerzésének szabályait;
- Az elszámolásra vonatkozó szabályokat.

Nem engedélyezhető újjáépítés katasztrófa bekövetkezésének lehetősége esetén.

62. Kárfelmérés

Kárfelmérést munkacsoport végzi, kisebbséget érintő településen a kisebbségi önkormányzat bevonásával. A munkacsoport megbízólevéllel rendelkezzon és felkészítést kapjon. Munkáját kárbejelentési adatlapon rögzíti.

Minden olyan kár felméréndő, amely összefüggött a katasztrófával.

Kárfelméréssel kapcsolatban jogorvoslatra egy alkalommal van lehetőség, amelyet megyei fővárosi védelmi bizottság elnöke 5 napon belül bírál el.

A kár, illetve helyreállítási költségek összesített adatait fel kell terjeszteni a felelős miniszternek.

A kárenyhítésről a Kormány dönt és meghatározza az egyes települések támogatási keretösszegét, amit a BM útján folyósít.

63. A felhasznált pénzeszközök nyilvántartásának ellenőrzése, elszámolása

A támogatott károsultakról, illetve a támogatási összegek részleteiről a jegyző vezet nyilvántartást és végzi az ezzel kapcsolatos feladatokat.

A katasztrófa károsító hatása által érintett területre, valamint a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok

A katasztrófa károsító hatása által érintett területre vonatkozó szabályok.

A helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok.

Kárfelmérés.

Felhasznált pénzeszközök nyilvántartásának ellenőrzése, elszámolása.

KATASZTRÓFAIGAZGATÁS

A katasztrófavédelem jogszabályi alapjai

Prof. Dr. Bukovics István DSc, ny. t.ú. mk. vezérőrnagy
tanszékvezető egyetemi tanár

A szabályozás előzményei

Alkotmány, nemzetközi egyezmények

Honvédelmi igazgatás

Közigazgatásra vonatkozó intézkedések

Jogszabályok

A 2011. évi CXXVIII. Törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról.

A 234/2011.(XI.10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. Törvény végrehajtásáról.

219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről

I. Fejezet

Alapvető rendelkezések

Általános szabályok

1. § (1) A katasztrófavédelem nemzeti ügy. A védekezés egységes irányítása állami feladat.

(2) Minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő katasztrófaveszélyt, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben.

Értelmező rendelkezések

A törvény hatálya.

II. Fejezet

A katasztrófák elleni védekezése irányítása

A Kormány feladatai.

Kormányzati koordináció.

A katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter feladatai.

A központi állami igazgatási szerv vezetőinek feladatai.

A megyei, fővárosi és helyi védelmi bizottság feladatai.

A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökének feladatai.

A helyi védelmi bizottság elnökének védekezéssel kapcsolatos feladatai.

A polgármester feladatai.

A gazdálkodó szervezet vezetőjének feladatai.

A katasztrófák elleni védekezésben közreműködő önkéntes szervezetek feladatai.

Egyéb rendelkezések.

Általános jelzési kötelezettség.

III. Fejezet

A katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter irányítása alá tartozó, a katasztrófavédelem végrehajtását végző szervek és feladataik.

Hivatásos katasztrófavédelmi szervek.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve.

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve.

IV. Fejezet

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezés

V. Fejezet

A katasztrófaveszély és a veszélyhelyzet

A katasztrófaveszély.

A veszélyhelyzet.

A Kormány rendkívüli intézkedései veszélyhelyzet esetén.

A veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályok.

Veszélyhelyzetben a Kormány rendeletével bevezethető rendkívüli szabályok.

Veszélyhelyzetben a Kormány rendeleti felhatalmazása alapján alkalmazható rendkívüli intézkedések.

VI. Fejezet

A polgári védelmi szervezetek működése, a gazdasági és anyagi szolgáltatás

A polgári védelem katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatai.

A polgári védelmi kötelezettség.

A polgári védelmi szolgálat elrendelése.

A köteles polgári védelmi szervezetek.

A központi polgári védelmi szervezet.

A területi polgári védelmi szervezet.

A települési polgári védelmi szervezet.

A munkahelyi polgári védelmi szervezet.

A polgári védelmi szervezetbe történő önkéntes jelentkezés.

VI. Fejezet

A polgári védelmi szervezetek működése, a gazdasági és anyagi szolgáltatás

Függelmi viszonyok a polgári védelmi szervezetben, utasítás a feladatok elvégzésére.

A gazdasági és anyagi szolgáltatási kötelezettség.

Adatszolgáltatás, adatkezelés.

VII. Fejezet

Felkészülés és a védekezés költségeinek megtérítése és fedezete

Költségvetési törvényben:

- Hivatásos katasztrófavédelmi szerv;
- PV kötelezettség alapján:
 - szervezet működésére,
 - felkészülésre, alkalmazásra
 - munkáltató költsége,
 - lakossági riasztórendszer.
- Önkormányzatok katasztrófavédelmi feladataira;
- Munkahelyi PV – gazdálkodó szervezetet terheli (költség)
- Egyéb állami szerv – állam;
- Bevont önkéntes szerv – állam.

Katasztrófavédelmi hozzájárulás

- A törvény szerinti üzemeltető;
- Külön jogszabály szerint veszélyes árukkal összefüggésben;
- Mentésülnek:
 - állami és önkormányzati szervek;
 - közfinanszírozott egészségügyi szolgáltatók;
 - lakossági kiskereskedelmi szolgáltatók;
 - gazdálkodók nettó árbevétele 50 millió Forint alatt;
 - nukleáris létesítmények.

A katasztrófavédelmi hozzájárulás összege

- Az első bekezdés szerint az éves nettó árbevétel 0,1 százaléka;
- A második bekezdés szerint a veszélyes áruk értékesítéséből, tárolási szolgáltatásából származó éves nettó árbevétel 0,1 százaléka;
- Meg nem fizetés esetén behajtandó köztartozásnak minősül;
- A hozzájárulás $\frac{1}{4}$ -e felhasználható kockázat csökkentésére;
- A hozzájárulás a hivatásos katasztrófavédelmi központi szerv bevétele.

Joszáabály módosítás

2012. Évi LXXII. Törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. Törvény módosításáról;

1. § A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. Törvény 18. § (5) bekezdése, 77. §, 79. § és a 80. § j pontja hatályát veszti.
2. § A katasztrófavédelmi hozzájárulásra kötelezetteknek 2012. évben nem kell a hozzájárulás összegéről nyilatkozni és a hozzájárulást előlegét, valamint a hozzájárulást megfizetni.
3. § Ez a törvény a kihirdetést követő napon lép hatályba és 2018. január 1-én hatályát veszti.

VIII. Fejezet

Záró rendelkezések

Felhatalmazó rendelkezések.

Hatálybalépés

Átmeneti rendelkezések.

Az Alaptörvény sarkalatosságra vonatkozó követelménynek való megfelelés.

Az Európai Unió jogának való megfelelés.

VIII. Fejezet

Záró rendelkezések

Módosítások.

234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet

Első rész, Általános rendelkezések.
Értelmező rendelkezések.

I. Fejezet

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv
központi szerve és a hivatásos
katasztrófavédelmi szerv területi
szervei kijelölése, valamint a helyi
szervek jogállása és kijelölése

II. Fejezet

A katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter, valamint a katasztrófák elleni védekezésben érintett miniszterek és az állami szervek megelőzéssel, felkészüléssel és védekezéssel kapcsolatos feladatai, a katasztrófavédelmi kormányzati koordinációs szerv

III. Fejezet

A védelmi bizottság elnöke, a megyei közgyűlés elnöke, a főpolgármester és a polgármester katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő részletes feladatai

IV. Fejezet

A katasztrófasegély nyújtásának szabályai,
a nemzetközi katasztrófa segélynyújtás és
segítségkérés általános szabályai, az
Országgyűlés által az éves költségvetésben
a nemzetközi segítségnyújtásra jóváhagyott
előirányzat felhasználásának rendje,
valamint a védekezésben résztvevők
költségei megtérítésének szabályai

Második rész.
A Katasztrófavédelmi Szabályzat
V. Fejezet
A települések katasztrófavédelmi
besorolásának szabályai és a védelmi
követelmények

VI. Fejezet

A veszélyelhárítási tervezés

VII. Fejezet

A lakosságvédelem: a lakosság riasztása, az egyéni védőeszköz ellátás, a kitelepítés, kimenekítés, a befogadás és a visszatelepítés.

VIII. Fejezet

Az önkéntes mentőszervezetek közreműködésének szabályai

Általános elvek.

Személyállománnyal kapcsolatos követelmények.

Műszaki, technikai követelmények.

Nyilvántartásba vétel.

Nyilvántartásból való törlés.

A minősítés megújítása.

A minősítésre történő felkészülés.

A nemzetközi segítségnyújtásban való részvétel különös szabályai.

Központi rendeltetésű mentőszervezet.

Az önkéntes mentőszervezetek támogatása.

Az önkéntes mentőszervezetek hazai alkalmazásának elszámolása.

A nemzetközi segítségnyújtás esetén elszámolható költségek és a megtérítés szabályai.

Pályázati úton történő támogatás.

A pályázati támogatás elszámolása.

Ellenőrzés

A társadalmi és karitatív szervezetek védekezésben való közreműködésének szabályai.

Az önként jelentkező szervezetek és személyek védekezésben való közreműködésének szabályai.

IX. Fejezet

55. A közbiztonsági referensekre vonatkozó szabályok

A közbiztonsági referens képestésére és képzésére vonatkozó előírások.

- I. és II. veszélyességi osztályba sorolt településen a polgármester közbiztonsági referenst jelöl ki,

56. A referens feladatai.

- A felkészülés időszakában:
 - Részt vesz a veszély elhárítási tervek elkészítésében és a katasztrófavédelmi felkészítéseken
 - Közreműködik a felkészítésen és tájékoztatással kapcsolatban;
 - Figyelemmel kíséri a helyi sajátosságokat;
 - Közreműködik a riasztó tájékoztató végpontok ellenőrzésében;
 - Segíti a polgármester a polgárvédelmi szervezetek működésében;
 - Tájékoztatja a polgármestert a végrehajtott feladatokról és kapcsolatot tart a hivatásos kat.véd. Szervekkel.

56. A referens feladatai

A referens feladatai a védekezés időszakában:

- Előkészíti a polgármester szakmai döntéseit;
- Kapcsolatot tart az irányító illetve közreműködő szervekkel;
- Előkészíti a polgári védelmi határozatokat;
- Részt vesz a kitelepítés, kimenekítés, befogadás és visszatelepítés feladataiban.

56. A referens feladatai

A referens feladatai a helyreállítás időszakában:

- Közreműködik a vis maior eljárásban;
- Részt vesz a károk felmérésében és előkészíti a polgármester döntését;
- Figyelemmel kíséri a helyreállítási és újjáépítési munkálatokat;
- Közreműködik a segélyszállítmányokkal és adományokkal kapcsolatos feladatok végrehajtásában;
- Közreműködik a helyreállítás és újjáépítési tevékenységek ellenőrzésében.

X. Fejezet

A katasztrófavédelmi célú gazdasági-anyagi szolgáltatások teljesítése és a kártalanítással összefüggő eljárás részletes szabályai.

Kijelölés és nyilvántartás:

- A veszély-elhárítási terv végrehajtásának érdekében kötelezettség alá vonható vagyonelem, amit a polgármester határozatban jelöl ki;
- A szolgáltatás kötelező és erről nyilvántartást kell vezetni.

Igénybevétel és teljesítés:

- A szolgáltatás készenlétben tartása 15+15 napra rendelhető el;
- A vagyonelemeket használatra alkalmas állapotban kell tartani.

Szolgáltatás megszűnése, megszüntetése.

XI. Fejezet

A katasztrófa károsító hatása által érintett területre, valamint a helyreállításra és újjáépítésre vonatkozó szabályok.

XII. Fejezet

A katasztrófavédelmi feladatok ellátásához szükséges földmérési és térképészeti állami feladatok, illetve termékek igénylése, valamint ezek szolgáltatásának részletes szabályai.

Harmadik rész. Záró rendelkezések.

Hatálybalépés.

Átmeneti rendelkezések.

Az Európai Unió jogának való megfelelés.

Módosító rendelkezések.

Mellékletek.

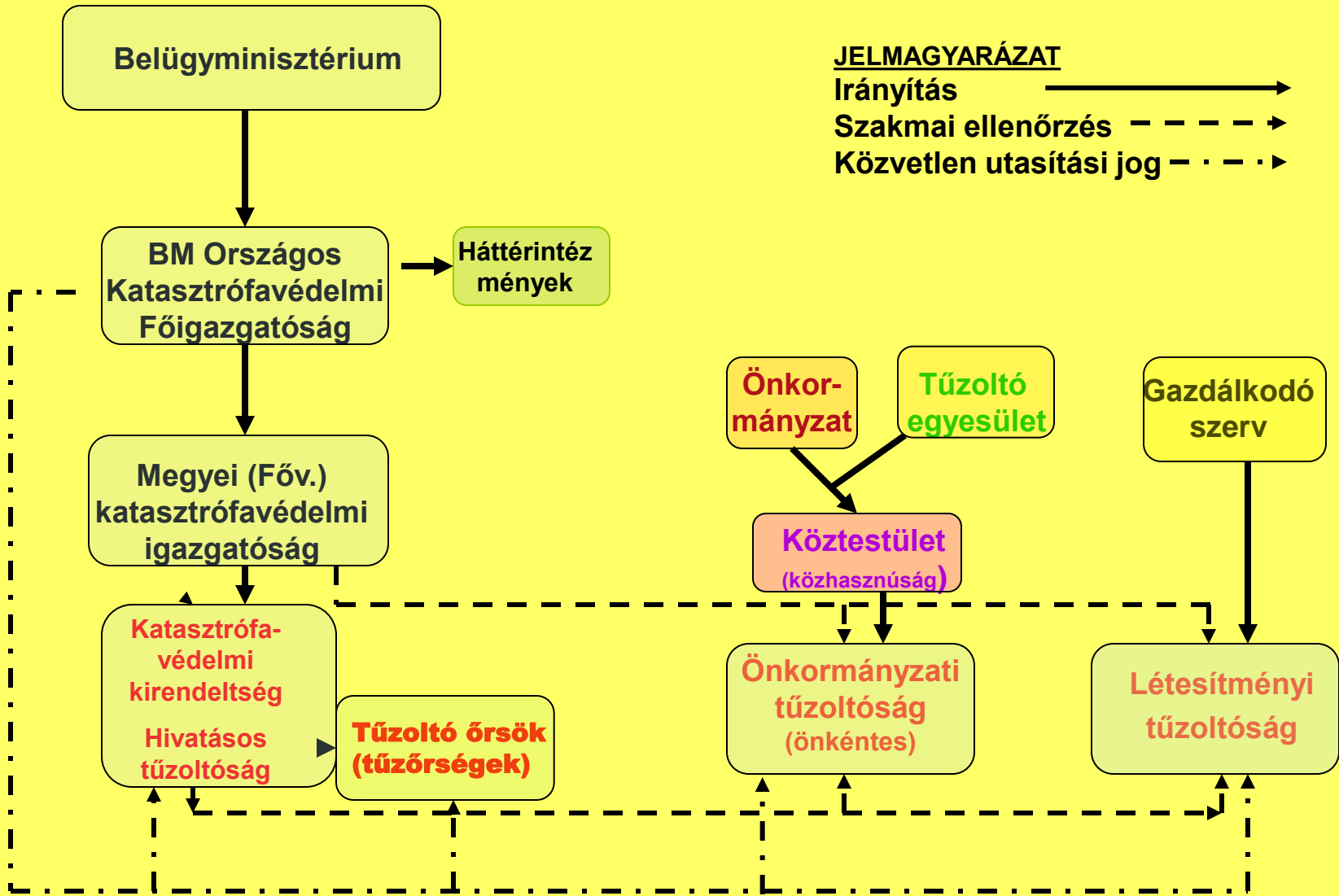
A katasztrófavédelem szervezeti és irányítási rendszere

2012. január 01.

A KATASZTRÓFAVÉDELEM SZERVEZETI ÉS IRÁNYÍTÁSI RENDSZERE

2012. január 1-től

Kormányzati koordináció

1515/2011. XII. 30. kormányhatározat a
KKB létrehozásáról, valamint szervezeti és
működési rendjének meghatározásáról

IRODALOMJEGYZÉK

- Hatályos jogszabályok;
- Dr. Bukovics István: Katasztrófaigazgatás és tűzvédelem, Verlag Dashoffer Szakkiadó Kft. Budapest, 2012.
- Dr. Bukovics István: Katasztrófavédelmi igazgatás, Verlag Dashoffer Szakkiadó Kft. Budapest, 2008;
- Dr. Bukovics István: Felkészülés a klímaváltozásra: Környezet – kockázat – társadalom, katasztrófavédelem, Fire Press Kiadó, Budapest, 2008;
- Biztonság és hit, szerkesztő: Dr. Fáy Gyula, Wesley Jubileumi kötetek, Budapest, 2011.
- Dr. Csath Magdolna: Stratégiai változásmenedzsment, Aula Kiadó, Budapest, 2001.
- Dr. Csath Magdolna: Stratégiai tervezés és vezetés a XXI. Században, Nemzeti Tankönyv Kiadó, Budapest, 2004.

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ FIGYELMÜKET!